

Çocuklarda Baş ve Boyun Muayenesi

Prof. Dr. Deniz ASLAN
GÜTF-Pediatrik Hematoloji BD

BAŞ ÇEVRESİ

- Baş çevresi **ilk 2 yaş** içinde mutlaka her muayenede ölçülmeli
- Ölçüm yapılırken mezur, önde kaşların üzerinden ve arkada oksipital kemiğin en çıkıntılı noktası olan protuberansiya oksipitalis üzerinden geçmeli (**en büyük çap** ölçülmeli)
- Kullanılan mezur **esnek olmamalı**
- Bebek ve küçük çocuklarda en rahat ölçüm **yatar** pozisyonda yapılabilir

Baş Çevresi

- Doğumda BÇ: **35 cm** dir. Doğumdan sonraki ilk aylarda hızlı beyin büyümesiyle birlikte baş çevresi de hızlı büyür.

İlk üç ayda 5 cm

2. üç ayda 4 cm

3. üç ayda 2cm

4. üç ayda 1cm

Toplam: **1 yılda 12 cm** büyür.

Yaşlara göre ortalama baş çevresi

Yaş	Baş çevresi (cm)
Doğumda	35
3 ay	40.4
6 ay	43.4
9 ay	45
1 yaş	46
3 yaş	50
15 yaş	55

Mikrosefali

Ölçülen baş çevresinin yaşa ve cinsiyete göre 3. persentilin altında olması

Nedenler:

- ✓ **beyin gelişiminde duraklama:** intrauterin enfeksiyonlar (toxoplazmosis, CMV, Rubella), perinatal asfiksi, serebral disgenesis-hipoplazi
- ✓ kafatası anomalileri: suturlerin erken kapanması (kraniosinosis)
- ✓ familyal mikrosefali
- ✓ sendromlar

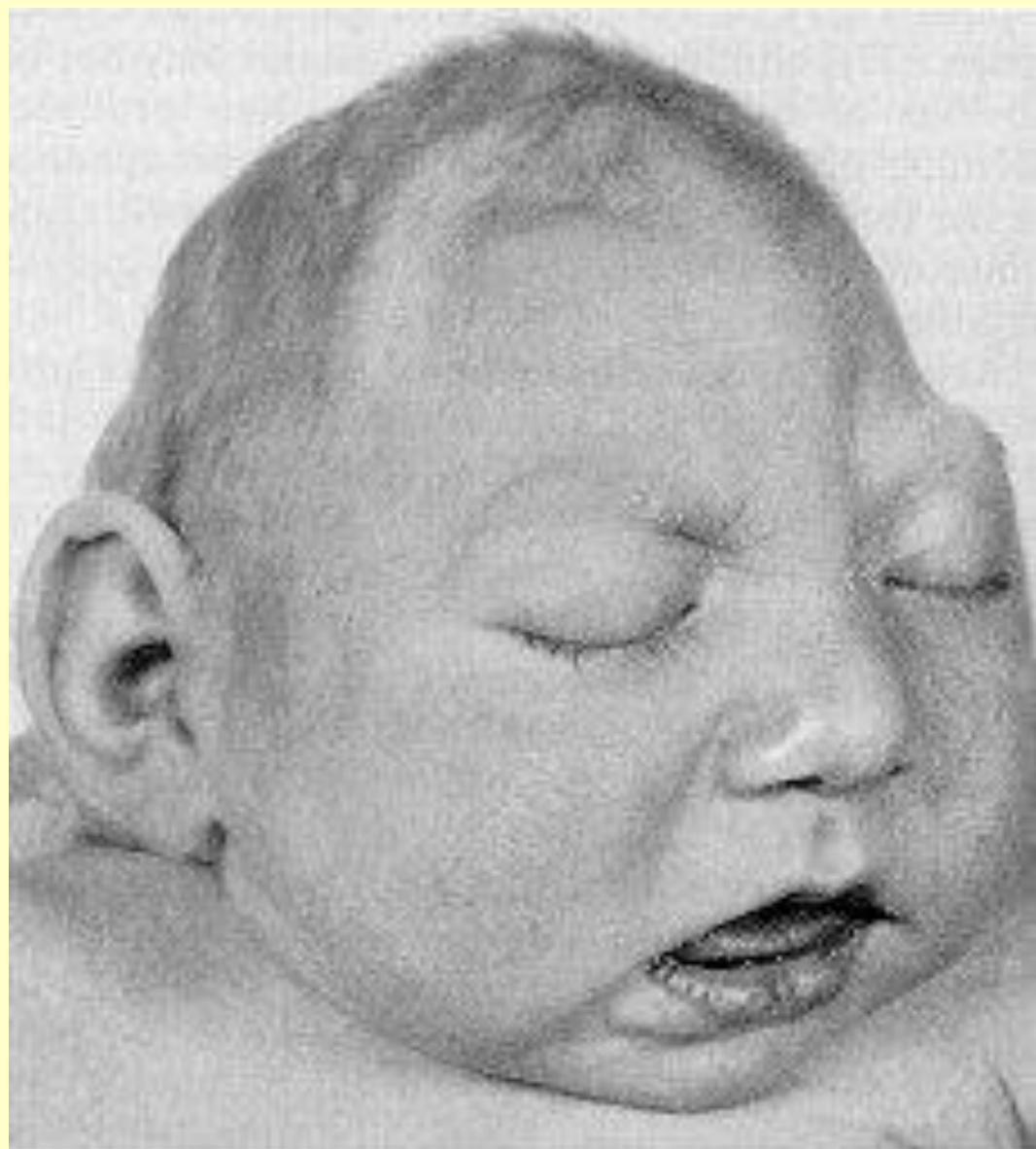
Makrosefali

Baş çevresinin normalden büyük olması

Nedenler:

- ✓ **hidrosefali**
- ✓ hidranansefali (Kafatası ve meninksler normaldir, beyin hemisferleri gelişmemiştir)
- ✓ subdural hematoma, effüzyon, serebral araknoid kistler
- ✓ osteopetrozis, osteogenezis imperfekta, piknodizostozisde (kalınlaşmış kafatası kemiklerine bağlı olarak)
- ✓ mukopolisakkaridoz, gangliosidoz ve Canavan hastalığında (megaloserebrinin sonucu olarak)
- ✓ Ailevi makrosefali

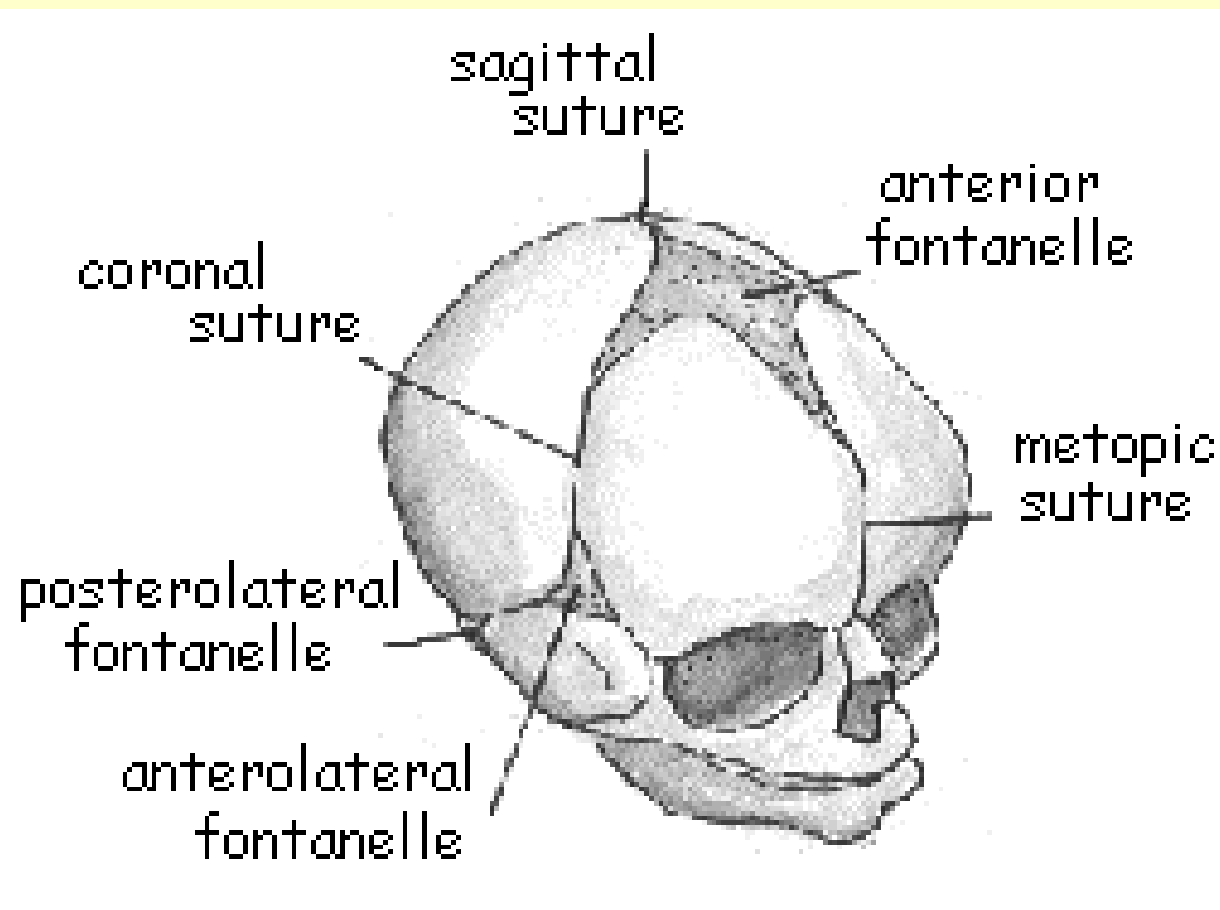

Başın Şekli

- Sütürlerin farklı zamanlarda kapanması halinde;
 - ✓ Skafosefali
 - ✓ Oksisefali
 - ✓ Plagiosefali
- Kaput kuadratum (raşitizm)

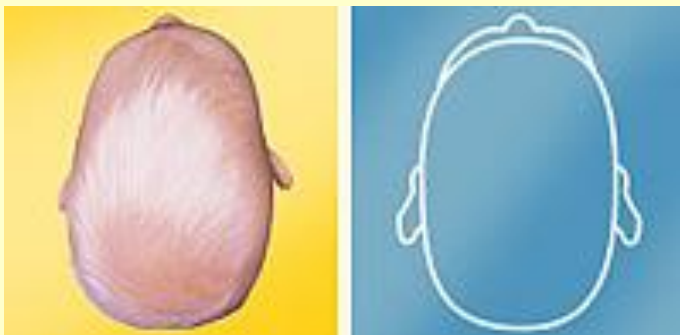

Brakisefali-koronal sütürler

Plagiosefali-koronal/lambdoid sütur

Skafosefali-Sagital suturler

Sütürler

- ✓ Overriding (yenidoğanlarda)
- ✓ Normalde YDda 0.5 cm açıklık var
- ✓ 6. aydan sonra sütürler palpe edilemez
- ✓ Kraniosinostozis (erken kapanma)
- ✓ Hidrosefali (açık kalması)

Başta Asimetri

- ✓ Yenidoğanlar (öz. Prematüreler)
- ✓ Sütürlerin erken veya sırasız kapanması
- ✓ Pozisyon
- ✓ Tortikolis

Kraniotabes

Parmak uçları ile oksipital bölgeye bastırıldığında pinpon topu bulgusu

- ✓ Yaşamın ilk 3 ayında
- ✓ Hidrosefali
- ✓ Raşitizm
- ✓ Osteogenezis imperfekta
- ✓ A hipervitaminozu

Başın Translüminasyonu

1 yaşın altındaki çocuklarda, karanlık odada

- ✓ Hidrosefali
- ✓ Hidransefali

Fontanel

- Oturur veya dik pozisyonda muayene edilmeli
- Fontanel bombeliği: menenjit, KİBAS, kanama, A hipervitaminozu, kurşun zehirlenmesi
- Fontanel çöküklüğü: Dehidratasyon, malnutrisyon

Fontaneller

- Ön fontanel: en geç 18. ayda kapanır
- Kapanmada gecikme
 - Raşitizm
 - **Konjenital hipotiroidi**
 - Osteogenesis imperfekta
 - Malnutrisyon
 - Hidrosefali
 - Trizomi 21
- Normalden geniş fontanel (>4-5 cm)
 - Konjenital hipotiroidi
 - KİBAS
 - Osteogenesis imperfekta
- Arka fontanel: 2-3 ayda kapanır
 - **Konjenital hipotiroidide** genişler.
- (Doğumda >1cm.)

SAÇLAR

- Malnutrisyon
- Raşitik alopesi
- Alopesi areata
- Anhidrotik ektodermal displazi
- Tinea kapitis, hipotiroidi, hipoparatiroidi
- Turner sendromu, Klippel- Feil, Down Sendromu
- Pedikülozis
- Arjininosüksinik asidüri
- Dispigmentasyon (Kwashiorkor)

DOIA

(c) University Erlangen,
Department of Dermatology
Phone: (+49) 9131-85-2727

YÜZ GÖRÜNÜMÜ

- Kaba yüz görünümü: konjenital hipotiroidi, mukopolisakkaridozlar
- Basık yüz görünümü: Apert sendromu, Carpenter S., Down sendromu, Zellweger sendromu
- Fasial paralizi
- Yüzde asimetri: tortikolis, infantil hiperosteozis
- Fasies mitrale: Mitral darlığı
- Malar flush: Homosistinüri
- Kelebek şeklinde eritem: SLE

- Mikrognati: mandibula hipoplazisi
 - Pierre- Robin Sendromu
 - Treacher- Collins Sendromu
 - Trizomi 13 ve 18
 - Fetal alkol sendromu
- Prognatizm: mandibulanın belirginleşmesi
 - Akromegali
 - Crouzon hst.

- Temporomandibular eklem dislokasyonu
- Trismus
 - tetanoz
 - beyin tümörleri
 - ensefalit

Tükrük Bezleri

- Parotis bezinde şişme
 - Kabakulak
 - Pürülan parotitis
 - Viral enfeksiyon
 - Parotis taşı
 - Tümörler
 - Sarkoidoz
 - Diabetes mellitus
- **Mikulicz Sendromu:** Tüberküloz, lösemi, lenfomada parotis bezi, submandibular ve lakrimal bezlerde şişlik

ORBİTA

- **Ekzoftalmi:** bulbus okulinin dışarı doğru çıkması
 - Orbital sellülit
 - Kavernöz sinüs trombozu
 - Retinoblastom, diğer tümörler
 - Graves hast
- **Endofteralmi:**
 - Mikroftalmiye bağlı
 - Malnutrisyon
 - Dehidratasyon
 - Travma

GÖZ KAPAKLARI

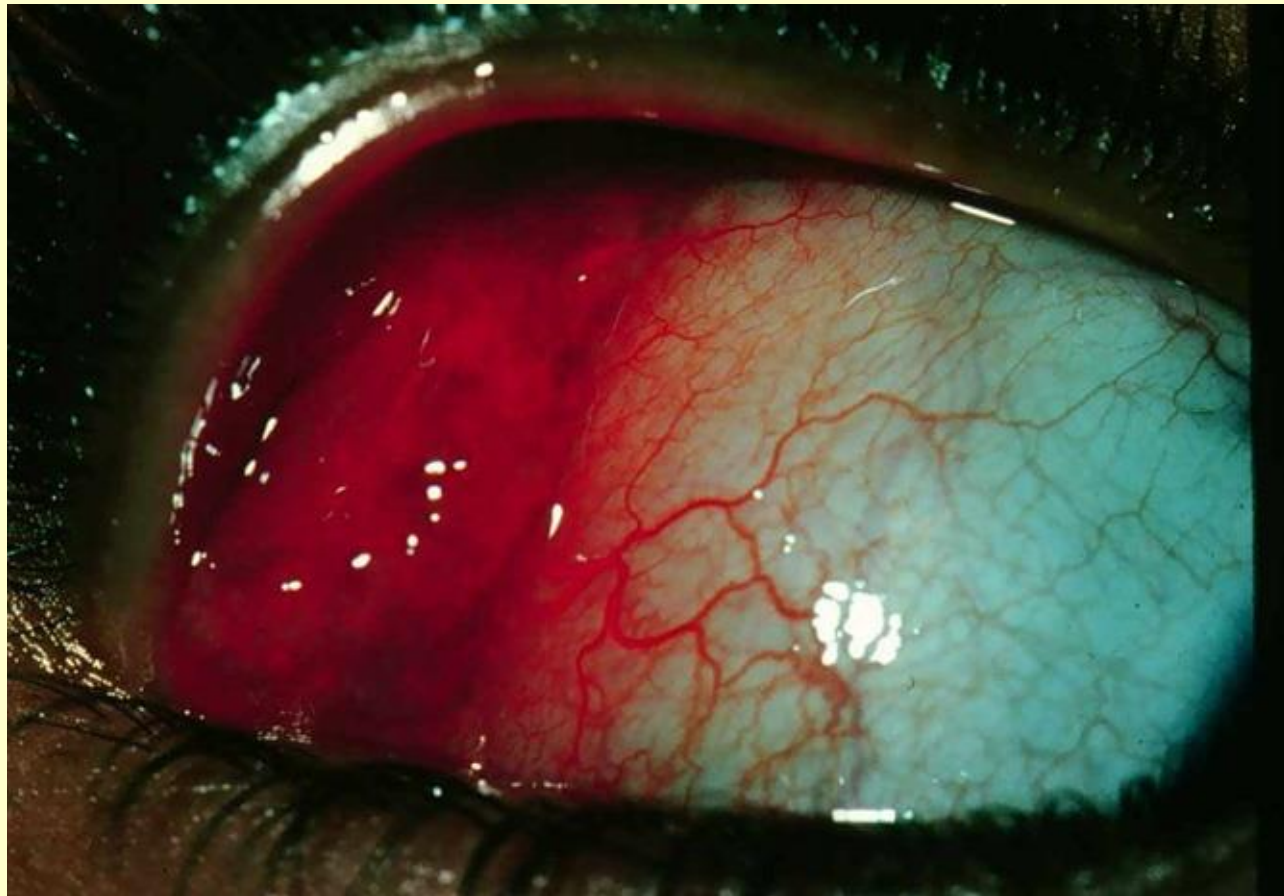
- Ptozis: üst göz kapağının düşüklüğü
 - Myastenia gravis
 - Hipotiroidi, tirotoksikoz
 - Okulomotor sinir paralizi
 - Tüberküloz menenjit
 - Horner sendromu: myosis, endoftalmi, ptozis, terleme azlığı
- Lagoftalmus: göz kapağının kapanamaması
 - Periferik fasial paralizi
- Göz kapaklarında retraksiyon
 - Hipertiroidi
 - Hidrosefalide batan güneş bulgusu
- Bifissür ödem:
 - renal hst, sinüzit, allerjik rinit, konjonktivit, EMN, anjionörotik ödem, kavernöz sinüs trombozu
- Entropion- Ektropion

- **Hordeolum:** kirpik köklerinin iltihabı
- **Blefarit:** Göz kapakları kenarları iltihabı
- **Şalazyon:** meibomius yağ bezlerinin retansiyon kisti
- **Heliotrop rash:** dermatomyosit, skleroderma
- **Epikantus:** Down sendromu

- Hipertelorizm: pupiller arası mesafenin artması
- Hipotelorizm
- Siklopi: tek orbita

- Dakrioadenit: üst göz kapağının dış kısmında ağrılı şişlik
- Dakriosistit: lakrimal kanalda enfeksiyon
- Epifora: gözlerin yaşarması
 - Nazolakrimal kanal obstrüksiyonu
 - Yabancı cisim
 - Konjunktivit
- Xeroftalmi: Gözyaşının azalması, kuruluk
 - Sjögren send, A vit eksikliği

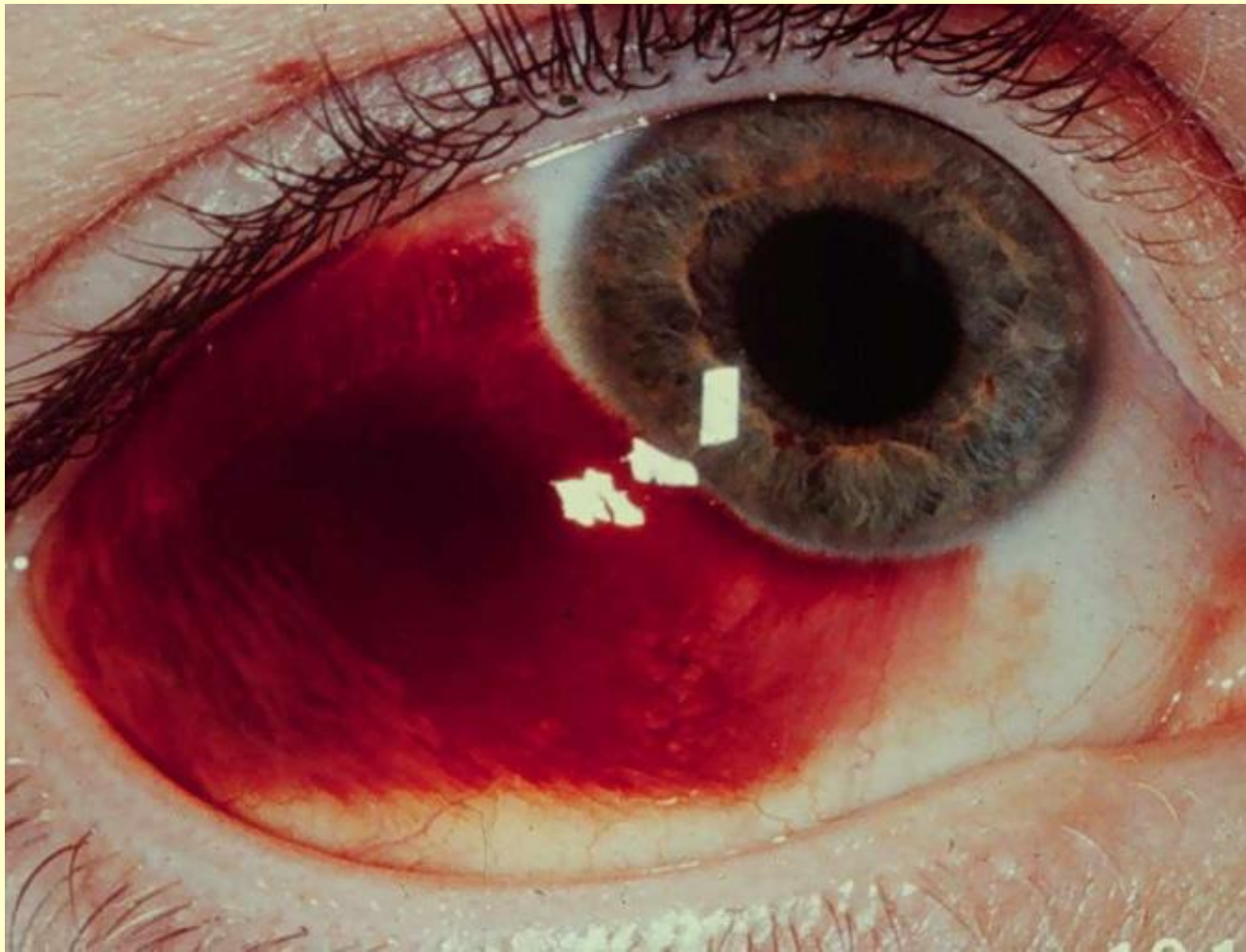

KONJUNKTİVA

- Renk: solukluk, hiperemi
- Damarlanma
- Subkonjunktival kanama
- Enfeksiyon
- Septik emboli
- Allerji
- Kemozis: konjunktiva ödemi
- Pterigium
- Semblefaron

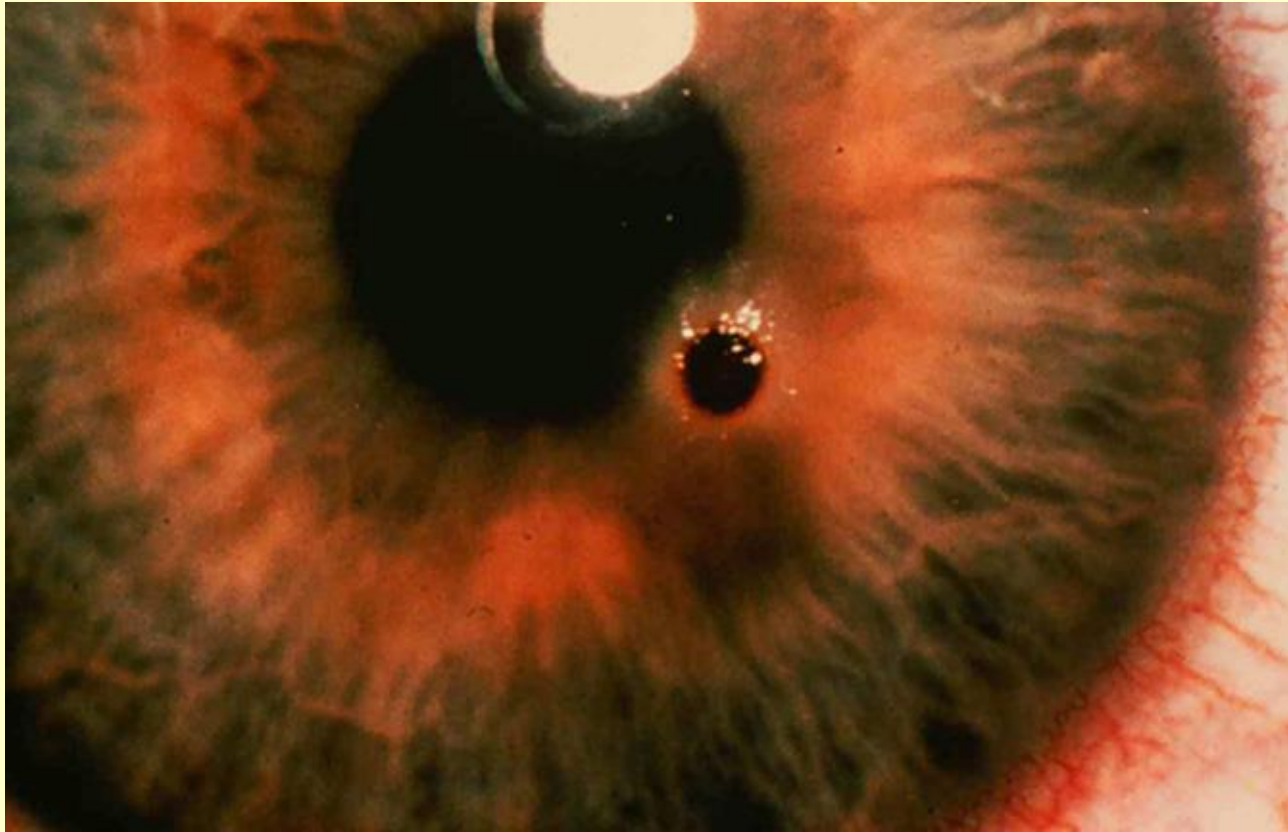

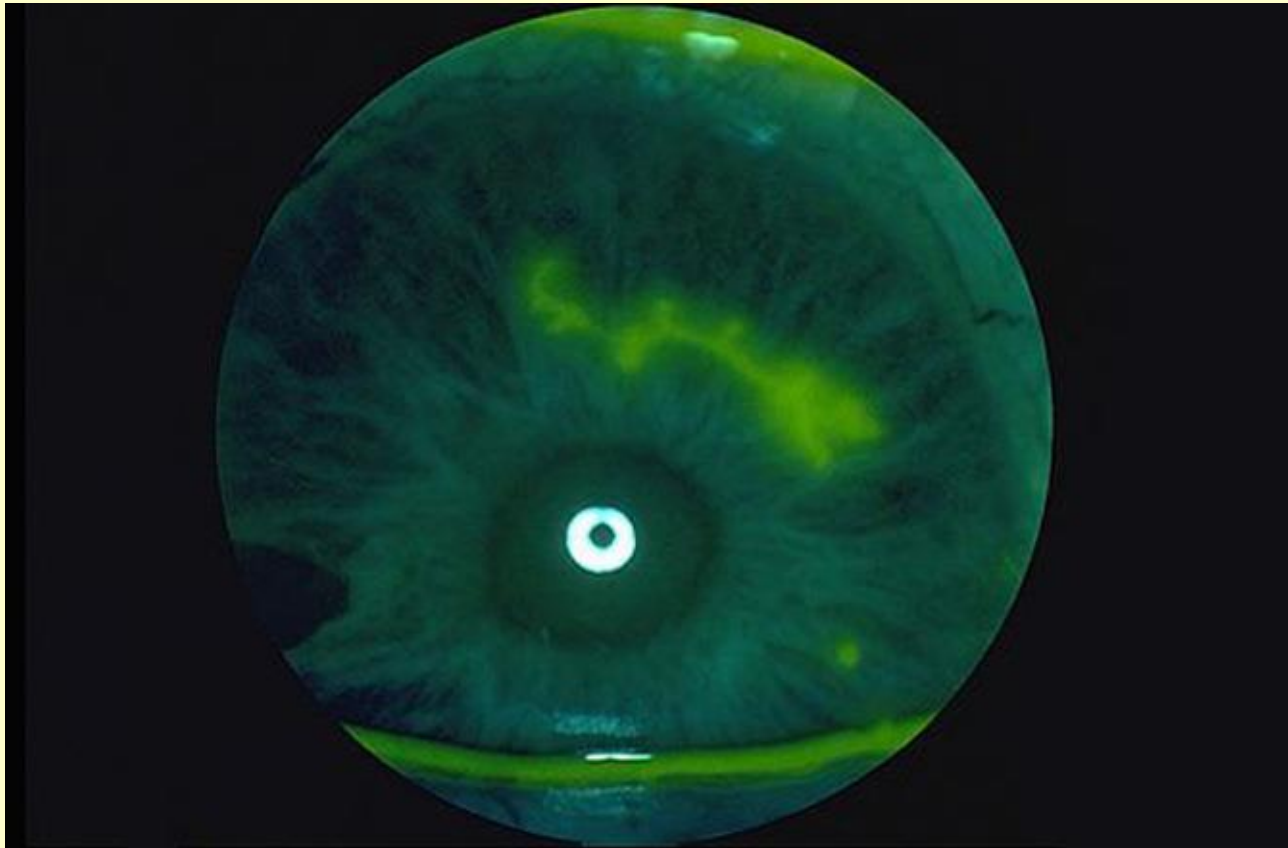
SKLERA

- Renk
 - Mavi sklera
 - Ehlers-Danlos
 - Marfan, osteogenezis imperfekta
 - Demir eksikliği
 - İkter

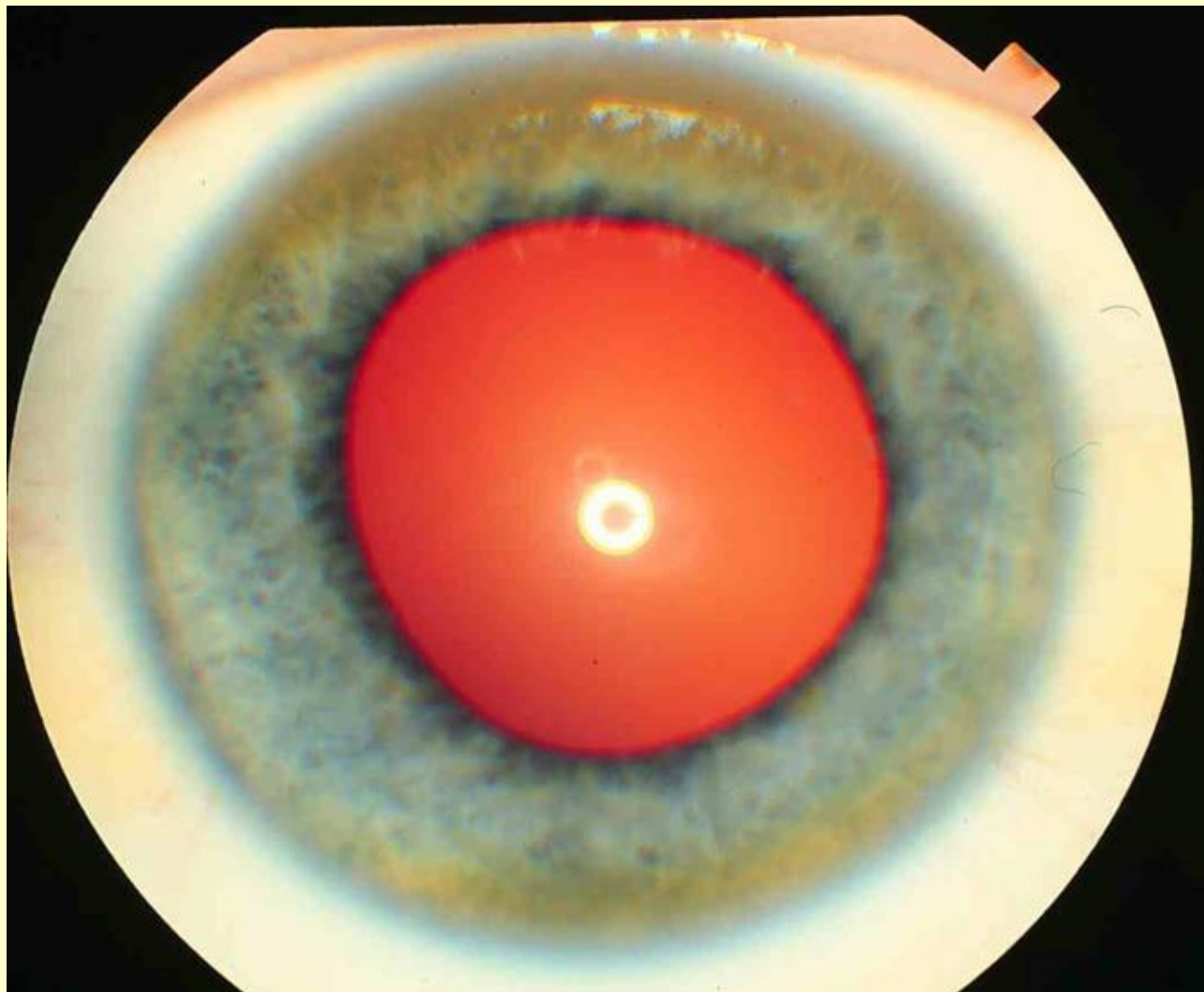
KORNEA

- Normalden büyük olması ($>1\text{ cm}$): glokom
 - Homosistinüri
 - Retinablastom
 - Konjenital rubella
 - Nörofibromatozis
- Keratit: herpes, tüberküloz
- Opasite
- Kaiser-Fleischer halkası: Wilson hast

PUPİLLA

- Anizokori
 - İntrakranial kanama
 - Tümör
 - Menenjit
- Lökokori
 - Katarakt
 - Retinoblastom
 - Ağır intraoküler enfeksiyon

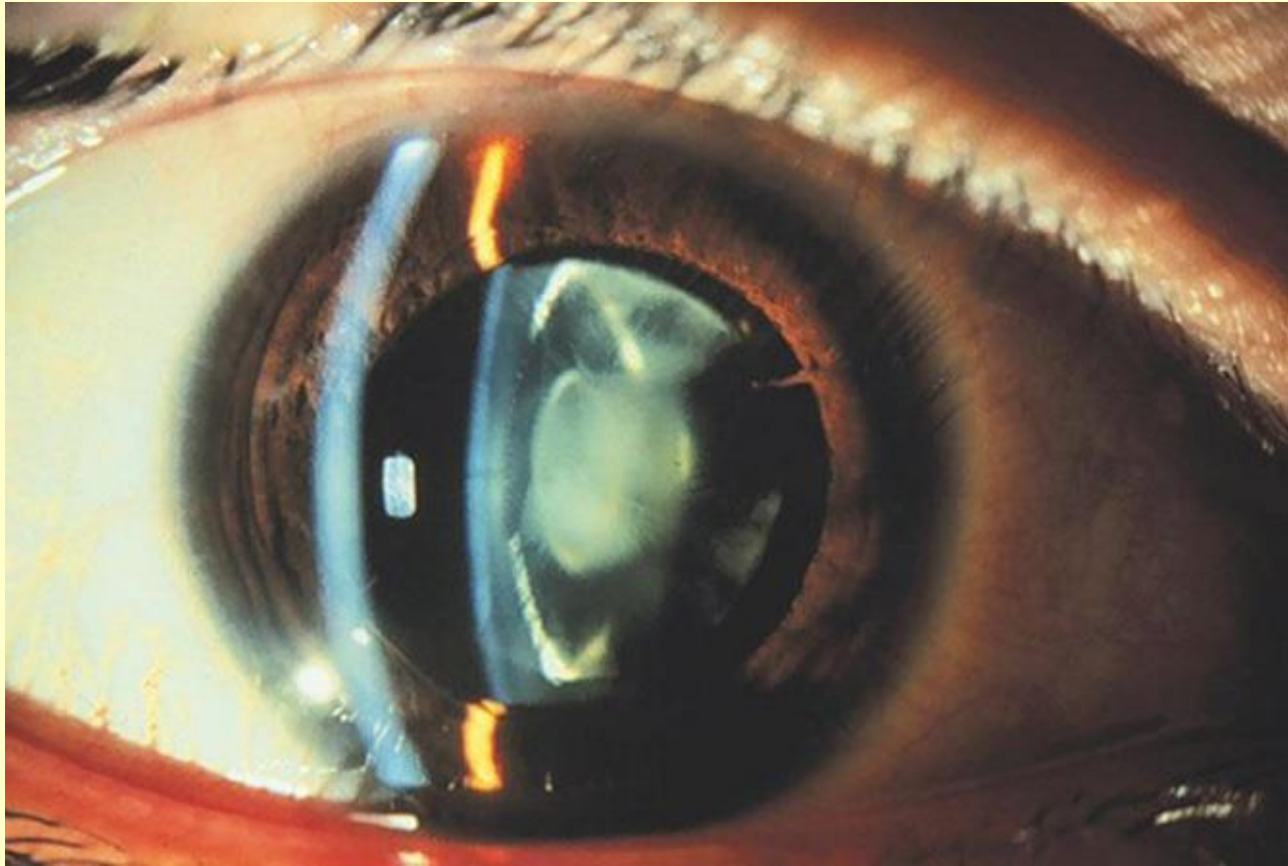
İRİS

- Heterokromi
- Koloboma: Wilms tümörü
- Aniridi: Wilms tümörü
- Posterior sineşi: romatoid artrit, ankilozan spondilit
- Brushfield lekeleri: Down sendromu
- Lisch nodülü: nörofibromatozis

LENS

- Katarakt
 - Konjenital (TORCH, galaktozemi, homosistinüri, diabet, kortikosteroid tedavisi)
- Dislokasyon
 - Marfan S
 - Ehlers-Danlos S
 - Homosistinüri

FUNDUS

- Retina: Damarlar, hemoraji, Japon bayrağı, retinitis pigmentosa
- Optik disk: Papil ödemi, optik atrofi
- Makula

Göz Hareketleri

- Strabismus: her iki gözün görme eksenlerinde sapma
- Nistagmus: ani ve ritmik hareketler
 - Nörolojik nedenler
 - Vestibüler- oküler nedenler

Aurikula

- Şekil bozuklukları
- Düşük kulak:
 - Potter Send, Turner Send
 - Pierre-Robin Send, Down Send
- Preaurikular papillom (skin tag)
- Mikrotia
- Tofüs
- Alkaptonürik okronizis

Dış kulak yolu

- Eksternal otit
- Herpes zoster (Ramsey Hunt Sendromu)
- Hemoraji
- Yabancı cisim

copyright Michael Hawke MD

copyright Michael Hawke MD

Kulak Zarı

- Politzer üçgeni
- Akut otitis media
- Seröz otitis media
- Perforasyonlar
- Kolestatoma

copyright Michael Hawke MD

BURUN

- Şekil bozuklukları
- Solunuma katılımı
- Tıkanıklık
- Sekresyon
- Epistaksis
- Koanal atrezi
- Polipler

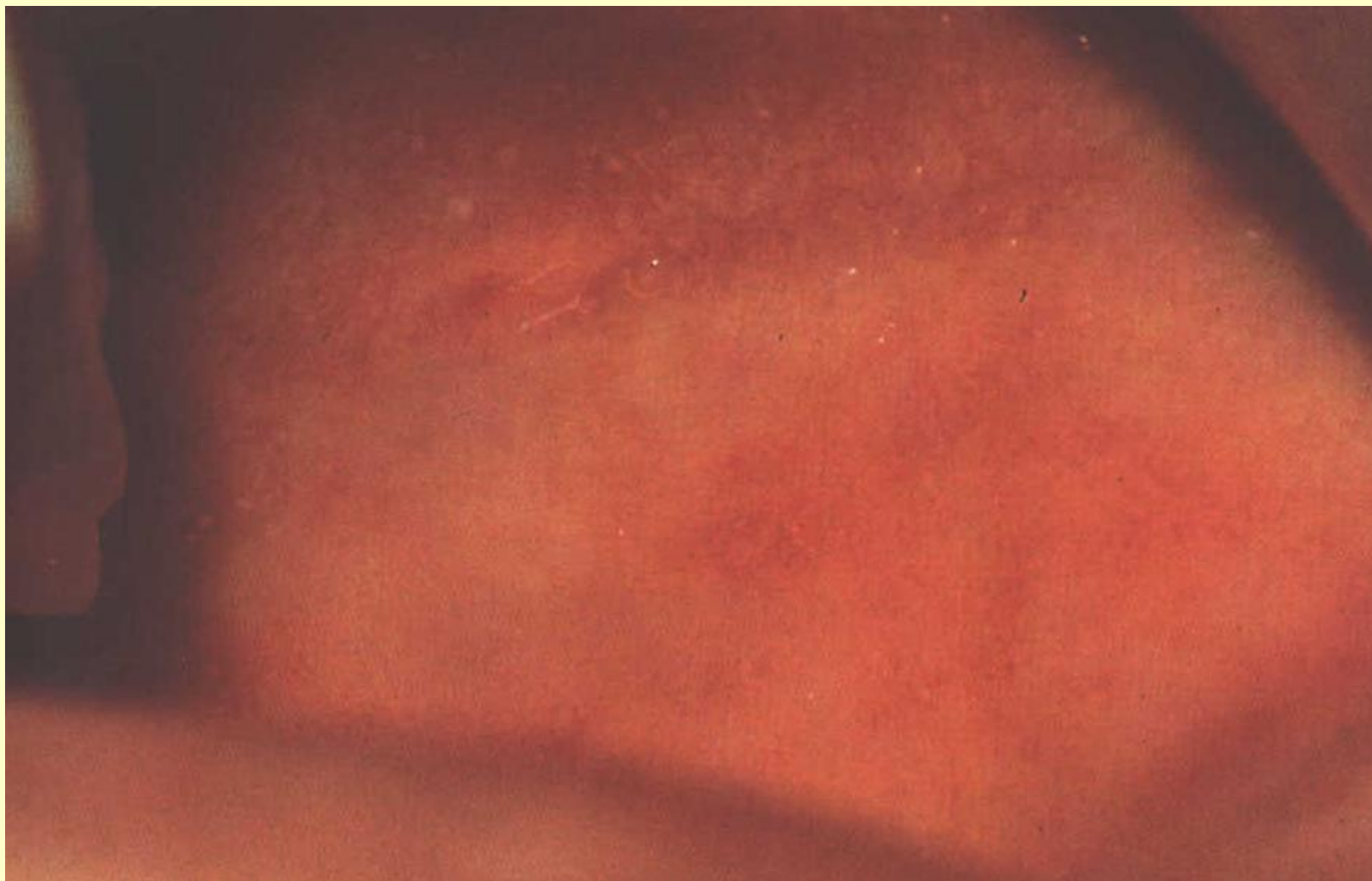
Ağız Boşluğu ve Boğaz

- Dudaklar: siyanoz, ragatlar
- Yarık dudak-damak
- Bukkal mukoza
 - Renk değişikliği (Peutz Jeghers Send., Addison Hast.)
 - Ülserasyonlar
 - Gingivostomatit
 - Koplik lekeleri

Copyright MM Carr DDS MD

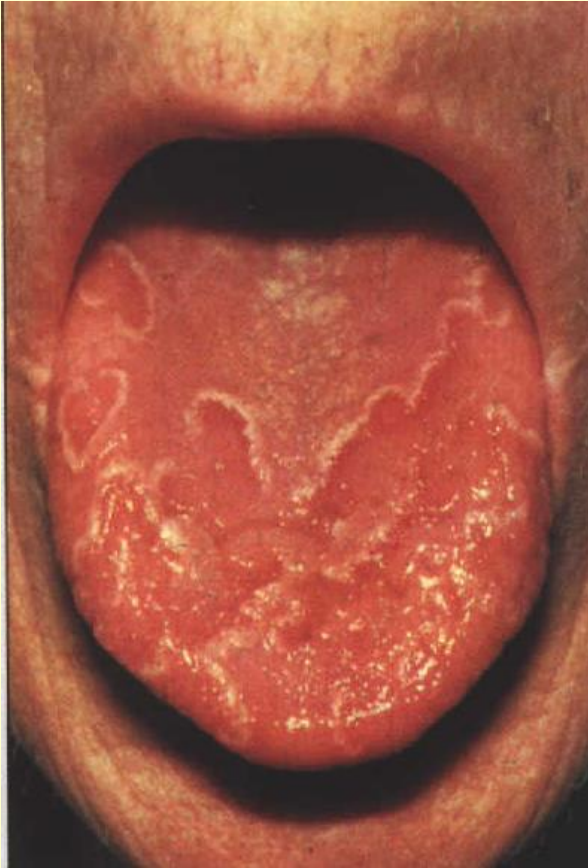

DİL

- **Makroglossia:** konjenital hipotiroidi, depo hast, tümörler, Beckwith-Wiedemann Send., Pierre Robin Send.
- **Coğrafik dil**
- **Skrotal dil:** Down Send.
- **Atrofi:** Pernisiyöz anemi, Çöliak hast.
- **Ranula:** sublingual bezlerin retansiyon kistleri

TONSILLER

- Akut tonsillit
- Peritonsiller abse

DİŞLER

- Süt dişleri: 6-8. aylar-2.5 yaş, 20 adet
- Total adontia: ektodermal displazi
- 1 yaşına kadar çıkmaması: konjenital hipotiroidi, raşitizm, hipopituatrizm, konj. sifiliz
- Kalıcı dişler: 6-7 yaş- en son 12 yaş

Gingiva

- **Hiperplazi:** lösemi, hidantoin kullanımı, depo hst, kötü hijyen, histiositosis X
- **Pigmentasyon:** Ağır metal zehirlenmeleri
- **Kanama:** gingivit, skorbüt, kanama diatezi, kötü hijyen

BOYUN

- Kısalık
- Yelelenme
- Embriyonel artıklar
- Tortikolis
- Lenfadenopati
- Guatr
- Venöz dolgunluk

